

Oponentní posudek bakalářské práce

Autor práce: Benjamin Roll

Název práce: „Kdo tedy může být spasen?“ Tři vstřícné přístupy k soteriologickému universalismu: Barth – Tillich - Rahner

Autor ve své bakalářské práci zvolil důležité téma, které se týká rozsahu a dosahu spásy v křesťanské teologické perspektivě. Svou práci člení do čtyř oddílů. V tom prvním stručně načrtává základní ideové souřadnice rozpravy o spáse a o soteriologickém univerzalizmu, uvádí tedy přehled důležitých výpovědí Nového zákona, církevních otců (zejména Origena) a reformátorů šestnáctého století. Druhý oddíl věnuje svébytnému pojetí spásy a Krista jako všesmírce v teologickém myšlení Karla Bartha. Ve třetí kapitole představuje způsob, kterým problematiku (univerzální) spásy tematizuje Paul Tillich. Ve čtvrtém oddíle pak stručně nastiňuje pojetí dosahu spásy v Kristu v teologickém myšlení Karla Rahnera. V (poněkud příliš stručném) závěru autor rekapituluje badatelský výtěžek a konstatuje, že soteriologický univerzalizmus má své legitimní místo v křesťanské dogmatice.

Práce je logicky a přehledně strukturována. Jednotlivé teology a jejich zásadní výpovědi k tématu autor interpretuje správně. Až na drobné gramatické a stylistické překlepy je práce na velmi dobré jazykové a formální úrovni.

Jako oponent bych přece jen vyslovil jisté drobné výhrady: jakkoli je práce provedena pěkně, svědomitě a věcně korektně, nepřináší mnoho nového, spíš věrně popisuje vyšlapané cesty. Také mám otázku nad překvapivým ostychem, se kterým autor (s odvoláním na vynikající teology dvacátého století) jakoby velmi nesměle a plaše „legitimizuje“ soteriologický univerzalizmus v křesťanské teologii. Jeho formulace jsou v této věci překvapivě opatrné, hovoří o oprávněném místě myšlenky všesmíření v současné systematické teologii, říká, že tato otázka je důležité teologické téma, a že je třeba odvážně čelit námitce, že se jedná o herezi. Opravdu? Kdo tuto námitku dnes vyslovuje?

Upřímně řečeno, nikde jinde než v evangelikálním prostředí jsem se s touto námitkou nesešel. Domnívám se, že soteriologický optimismus sledovaných tří teologů, ústící až na pokraj soteriologického univerzalizmu, není tak překvapivý nebo revoluční, jak autor předložené bakalářské práce naznačuje. Všichni tři sledovaní autoři otázku řeší originálním a tvůrčím způsobem, výsledek mi ale připadá poměrně předvídatelný. Upřímně řečeno, neumím si představit, že by kterýkoliv z těchto tří teologů dospěl ve svém teologickém uvažování k soteriologické skepsi a trval na tom, že většina lidského rodu skončí ve věčném zahynutí.

Ano, na jedné straně platí, že nikdo s křesťanů nemůže tvrdit, že spasení budou všichni, na druhé straně myslím platí, že všichni křesťané by si to nepochybně měli přát. A jak to bude, je třeba nechat v Božích rukou. Z tohoto hlediska bych neviděl v naději, pokorně doufající ve spásu (pokud možno) všech lidí, pohoršlivou herezi. Pokud to někdo dnes tak staví, opravdu mi není jasné, kdo proti tomu protestuje. Jistě přece není míněna námitka ze strany fundamentalistického biblicismu.

V předložené bakalářské práci mi trochu chybí zásadnější reflexe vztahu mezi pojetím rozsáhu a dosahu spásy a závazkem zvěstovat evangelium všemu stvoření – v Novém zákoně je přece tato souvislost zdůrazňována. Je mi velká škoda, že autor předložené práce (snad v pokorě a plachosti tváří v tvář velkým teologům, jimž se věnoval) opatřil své dílko závěrem zcela kratičkým, dlouhým pouhých několik odstavců. Bylo by mi na místě, aby závěr jakožto autorova vlastní hodnotící a bilancující syntéza představoval alespoň několikastránkové shrnutí provedeného bádání.

Vzhledem k uvedeným silným i méně silným stránkám navrhuji hodnocení B.

V Praze, 5. září 2018


Pavel Hošek